

Jakub Tiecoura Bagate: Český zemský sněm doby předbělohorské

Svou ročníkovou práci autor věnoval popisu českého zemského sněmu z roku 1603, jehož průběh naznačil, že se poměr sil mezi stavy a panovníkem může v blízké budoucnosti přehoupnout na stranu stavů. Teoretická část práce je přehledně a logicky rozčleněna do čtyř částí: v první části autor zevrubně popisuje, na jakých politických pilířích stála Koruna česká po nástupu Habsburků k moci (1526). Vyjmenovává rozdíly ve struktuře stavů jednotlivých zemí Koruny, upřesňuje, jakým způsobem byly jednotlivé stavy zastoupeny v zemských sněmech, jaké měly pravomoci, vysvětluje, v čem tkvěla výlučnost českého zemského sněmu. Popisuje rovněž, čím byla stavovská struktura v Čechách specifická, a uvádí, za jakých podmínek mohla vyšší a nižší šlechta získat oprávnění k rokování na sněmu. Ve druhé části autor stručně vysvětluje, jakým způsobem si Habsburkové po roce 1547 pojistili převahu nad sněmy (výlučná svolávací pravomoc pro generální, zemské i krajské sněmy) a proč je potřebovali svolávat (zvyšování daní, tažení stavů do války, financování válek aj.). Ve třetí části práce je detailně popsána procedura sněmovního jednání, a především je zde stručně vysvětleno, jakou roli v mocenské dynamice mezi stavy a panovníkem sehrávalo náboženské vyznání. Čtvrtá část je věnována sněmu z roku 1603, jež rytířský stav nečekaně využil k projevení nesouhlasu s Rudolfovým mandátem zakazujícím Jednotu bratrskou. Autor zde poukazuje na nesoulad v prostudovaných historických pramenech: zatímco jeden vypovídá o shodě mezi panskou a rytířskou kurií (souhlas s přijetím Rudolfovy propozice), druhé dva svědčí spíše o tom, že někteří rytíři se proti rychlému přijetí propozice postavili a snažili se ho podmínit apelem na císaře, aby dodržel svůj závazek chránit Českou konfesi. Následně autor popisuje řešení, ke kterému rytíři v čele s Václavem Budovcem z Budova dospěli (přijetí propozice současně s předáním zmíněného apelu), včetně následné jízlivé reakce zástupců královské moci a jejich pozdějších snah o exemplární potrestání „pikarta“ Budovce coby jednatele nekatolických stavů. Autor rovněž popisuje nadřazenost, s jakou oba šlechtické stavy jednaly se zástupci městského stavu při sepisování listu pro císaře. Kapitolu uzavírá konstatováním, že zkušenosti z ledna 1603 pomohly všem třem českým stavům o šest let později k volbě jednotnější strategie na sněmu, na němž se jim podařilo vyjednat Rudolfův majestát.

Jakub Bagate ukázal, že dovede o dané historické události i jejím kontextu precizně pojednat do nejmenších detailů a souvislostí. I jeho povídka uvedená v příloze jako umělecká součást ročníkové práce svědčí o tom, že se dokáže vcítit do mentality dobových aktérů, nepřistupuje k nim ahistoricky a umí do dané doby vtáhnout i čtenáře. Ale vraťme se k teoretické části práce. Autor velmi kompetentně pracoval s odbornou literaturou i s historickými prameny, včetně pramenů editovaných. Dodržel citační etiku. Porozuměl dobovému jazyku, a co obzvláště oceňuji, svůj text brilantně doplnil podrobným poznámkovým aparátem. Jeho poznámky pod čarou celému textu opravdu slouží a napomáhají k snazšímu pochopení popisovaných událostí. Text po obsahové stránce odlehčují a zároveň čtenáři umožňují nahlédnout za horizont úzce vymezeného tématu.

K další badatelské a redakční práci by se autorovi mohly hodit následující postřehy obsahové:

- V práci by bylo vhodné ozřejmit původ slova „pikart“. Jeho dobový úzus z práce nepřímo vyplývá, ale domnívám se, že uvedení etymologie slova by autorovu práci obohatilo.
- Stálo by za to, zamyslet se nad tím, proč požadavek dodržování náboženských svobod vzešel (alespoň podle dvou uvedených pramenů) z řad rytířstva, a nikoli z řad vyšší šlechty. V této souvislosti by mohlo být zajímavé, že jmenování rytířem potvrzoval panovník (s. 7), jenž tímto způsobem mohl posilovat katolické zastoupení v rytířstvu. Uvádím to zde nikoli jako výtku, spíše jako podnět k případné další badatelské práci, popř. jako otázku, na kterou autor možná umí už nyní odpovědět.

Z formálního hlediska by bylo třeba sjednotit řádkování textu, vyhnout se odsazování prvních řádků odstavců, neboť v práci převažuje jejich neodsazená forma. Je obvyklejší uvádět čísla poznámek pod čarou za interpunkčními znaménky, nikoli před nimi. Pododdíl č. 2.1 je zde podle mého soudu nadbytečný, neboť se tematicky shoduje s oddílem č. 2. V „Úvodu“ je třeba doplnit, že průběhu českého zemského sněmu je vyhrazena 4. kapitola, jinak vzniká mylný dojem, že autor svůj text rozčlenil pouze do tří kapitol.

Zejména je také třeba ověřit si předem správnost psaní velkých a malých písmen, a to především v klíčových názvech, které se v práci objevují frekventovaně, zejm. český zemský sněm, hofmistr, Zelený pokoj, Koruna česká. Pozor ale i na psaní velkých písmen v názvech Staré Město a Mnichovo Hradiště. Některá slova v původních autorových komentářích jsou již zastaralá (např. „snesli se“ či „snešení“ na s. 17 a 18). Omylem vypadla část poznámky

pod čarou č. 20 a na s. 14 zůstal původně zamýšlený nadpis pododdílu „Kompetence sněmu“ jako součást prvního odstavce.

Vzhledem k nadprůměrnému rozsahu textu a jeho obsahové zvrubnosti autorovi nevytýkám drobné typografické či gramatické chyby, objeví je jistě sám. Je to cenná zkušenost. V případné příští práci stačí, když si nechá více času na korekturu. Cítím ale potřebu upozornit na tyto poněkud neobratné formulace: „Vilém Slavata [...] dává důraz na detailní průběh sněmu“ (s. 16; patrně lépe: „detailně popisuje průběh sněmu“); „Ačkoliv tento sněm trval jen týden, je poměrně detailně zaznamenaný Vilémem Slavatou [...] či Pavlem Skálou“ (s. 16; právě proto, že trval pouze jeden týden, mohl být detailně zaznamenan; místo „či“ je třeba dát „a“); „úspěšně zdařilou“ (s. 21; pleonasmus); „v Pikartské povídce jsem se dopustil několika menších nepřesností, například Kašpar Černín nikdy neexistoval“ (s. 22; záměrně vytvořená fiktivní postava není nepřesnost, je to autorova volba, která má svůj umělecký důvod). Bude-li autor v budoucnu pracovat s archaizujícím jazykem, bude potřebovat důkladnější znalost tvoření přechodníků (v množném čísle „svolávající“, nikoli „svolávaje“ na s. 27) a trpný rod (např. větu na s. 27 je třeba opravit takto: „jak jsou z jejich far vyháněni kněží a katoličtí vnucováni“).

Bez ohledu na výše uvedené korektury a doporučení autorovu práci považuji za nadprůměrnou, ba brilantní, a doporučuji, aby byla přijata.

V Praze dne 30. května 2024

Olga Smolová

Olga Smolová

Olga Smolová

30.05.2024

podepsáno elektronicky ve službě Podpisovna.cz

Identita podepisující(ho) ověřena pomocí **Bank ID**

Finální auditní report/Final audit report

Podepisující A

Jméno a příjmení/First name and surname:

Olga Smolová

Identifikační systém/Identification system:

Bankovní Identita

Čas identifikace/Time of identification:

2024-05-30T16:30:22Z

Číslo identifikace nebo subjektu/Identification or subject number:

c68ab043-5423-4723-9164-59eb75de8a6a:openid:profile.name

Hlasování/Vote: